

SPRÁVNÍ PRÁVO PRO VEŘEJNOU SPRÁVU II

blok IV.

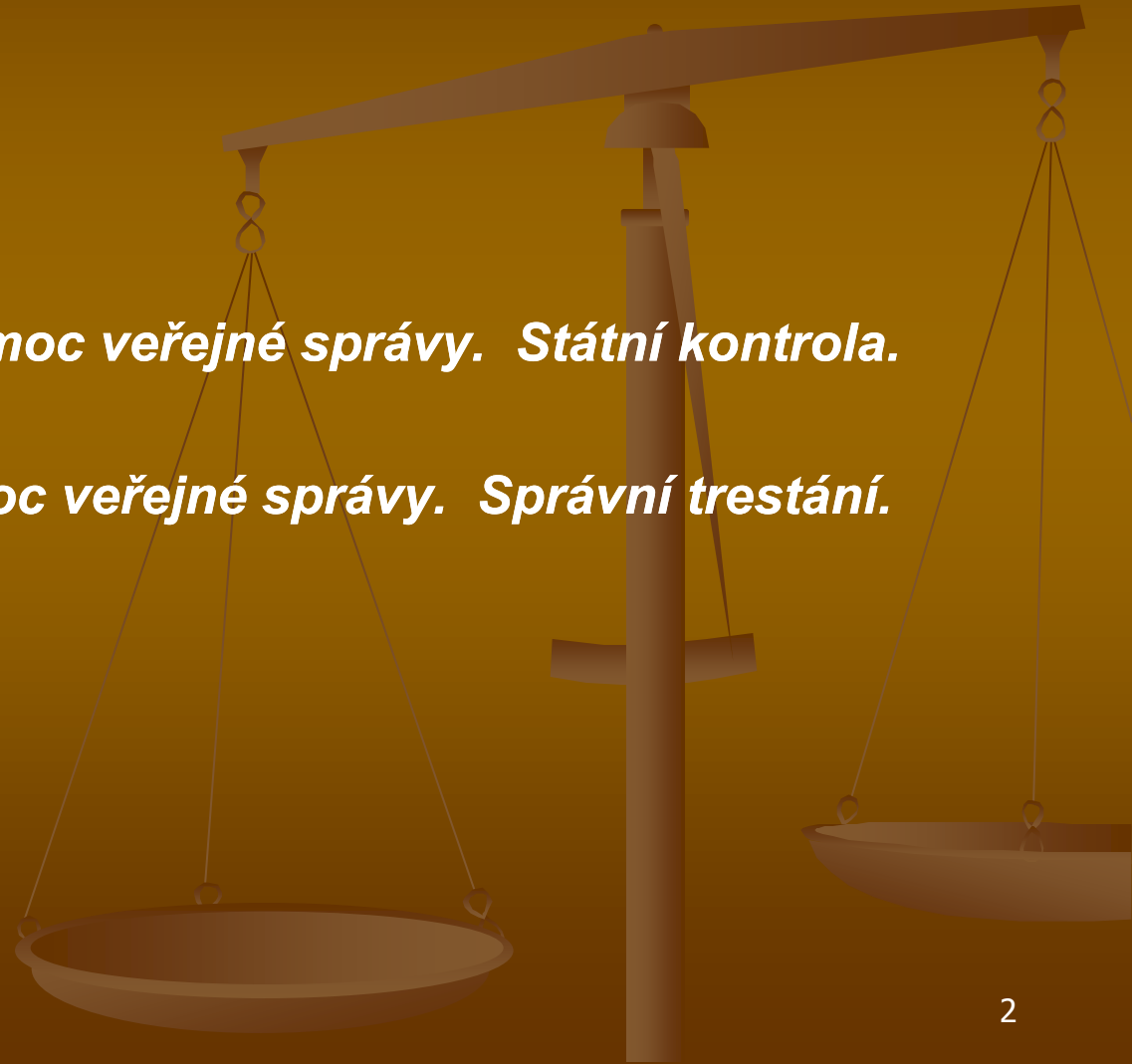

PrF MU, únor 2024

© petr průcha

Osnova

- *Dozorová pravomoc veřejné správy. Státní kontrola.*
- *Sankční pravomoc veřejné správy. Správní trestání.*

DOZOROVÁ PRAVOMOC VEŘEJNÉ SPRÁVY, KONTROLA

- **Dozor a kontrola jsou u veřejné správy jejími pojmovými znaky.**
- **Patří k tzv. zárukám zákonnosti ve veřejné správě.**
  - **dozor** – **kontrola v širším smyslu (včetně opatření ke zjednání nápravy)**
  - **kontrola** – **kontrola v užším smyslu (jen kontrolní zjištění)**

FUNKCE DOZORU A KONTROLY

Dozorem a kontrolou se zjišťuje, nakolik odpovídá existující stav tomu, co býti mělo nebo býti má, zjišťují se příčiny nesplnění příslušných povinností, a ze zjištěného stavu se vyvozují závěry a stanoví příslušná opatření.

Funkce

- ***poznávací***
- ***zjišťovací,***
- ***porovnávací či hodnotící, a***
- ***nápravná***

ZAMĚŘENÍ DOZORU A KONTROLY

■ **zákonnost**

- **kompetenční** (působnost, pravomoc)
- **hmotně-právní**
- **procesně-právní**
  - **vady řízení**
    - **spravedlivý proces** (čl. 36 Listiny)
    - **včasnost** (odpovědnost za škodu – zákon č. 82/1998 Sb.)

■ **hospodárnost, účelnost, rychlost** (viz základní zásady správního procesu)

DIFERENCIACE (SYSTÉM) DOZORU

- *státní dozor nad veřejnoprávními korporacemi*
- *tzv. správní, resp. administrativní dozor (vnější dozorčí činnost – vůči extraenům)*
- *tzv. vnitřní dozorčí činnost*
  - *mezi stupni (ústřední orgány x územní orgány)*
    - *meziresortní (všeobecná, specializovaná)*
    - *resortní (specializovaná)*
  - *v rámci stupně (uvnitř organizační struktury jednotlivých ústředních či územních orgánů)*

příkladmo

Dozor státu nad výkonem působnosti obcí

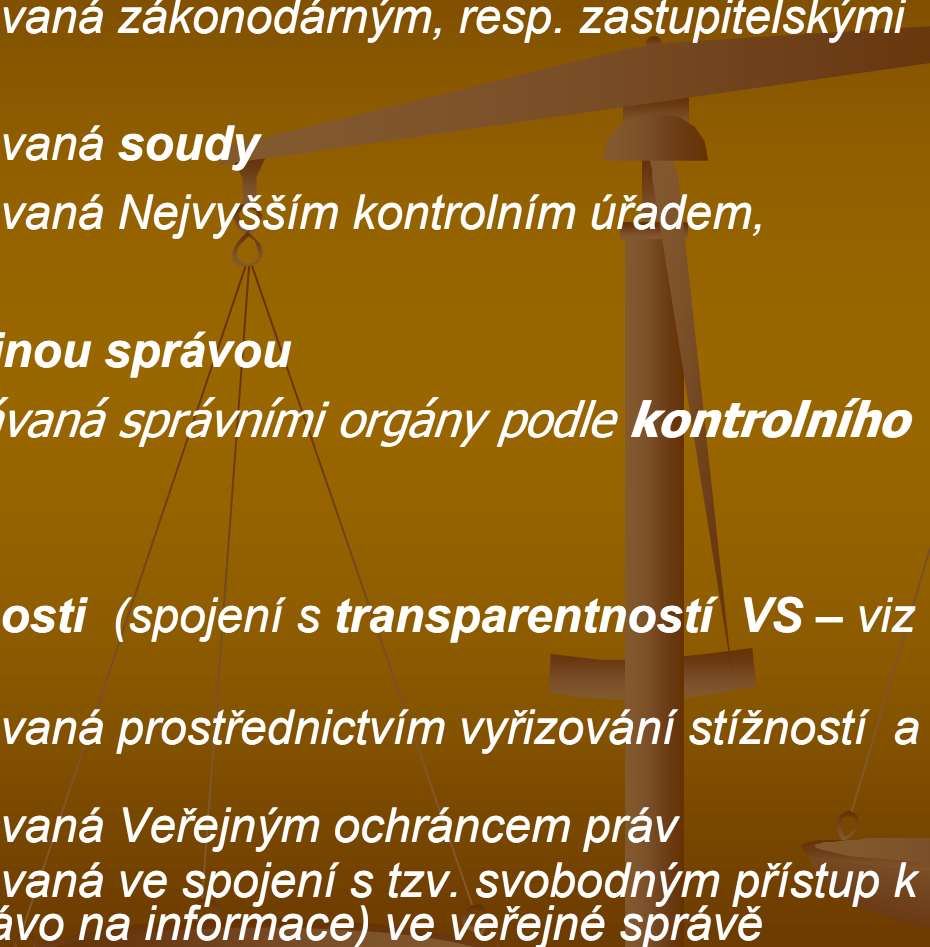
■ **samostatná působnost**

- **dozor ve vztahu k OZV obce** (ministerstvo vnitra, po opakované neúspěšné výzvě obce k nápravě, s mezeitimním pozastavením účinnosti – návrh ministra na zrušení OZV k Ústavnímu soudu)
- **dozor ve vztahu k usnesením, rozhodnutím nebo jiným opatřením orgánů obce** (ministerstvo vnitra, po opakované neúspěšné výzvě obce k nápravě, s mezeitimním pozastavením účinnosti – návrh na zrušení usnesení ... k příslušnému krajskému soudu ve správním soudnictví)

■ **přenesená působnost**

- **dozor ve vztahu k nařízením obce** (krajský úřad, po opakované neúspěšné výzvě obce k nápravě, s mezeitimním pozastavením účinnosti – návrh ředitele KU na zrušení nařízení obce k Ústavnímu soudu)
- **dozor ve vztahu k usnesením, rozhodnutím nebo jiným opatřením orgánů obce** (krajský úřad, po neúspěšné výzvě obce k nápravě krajský úřad usnesení ....zruší, a informuje příslušný obecní úřad

DIFERENCIACE (SYSTÉM) KONTROLY

- **kontrola veřejné správy tzv. zvenčí**
    - kontrola vykonávaná zákonodárným, resp. zastupitelskými orgány,
    - kontrola vykonávaná **soudy**
    - kontrola vykonávaná Nejvyšším kontrolním úřadem,
  - **kontrola vykonávaná veřejnou správou**
    - kontrola vykonávaná správními orgány podle **kontrolního řádu**
  - **kontrola z iniciativy veřejnosti (spojení s transparentností VS – viz dále)**
    - kontrola vykonávaná prostřednictvím vyřizování stížností a peticí
    - kontrola vykonávaná Veřejným ochráncem práv
    - kontrola vykonávaná ve spojení s tzv. svobodným přístupem k informacím (právo na informace) ve veřejné správě
-

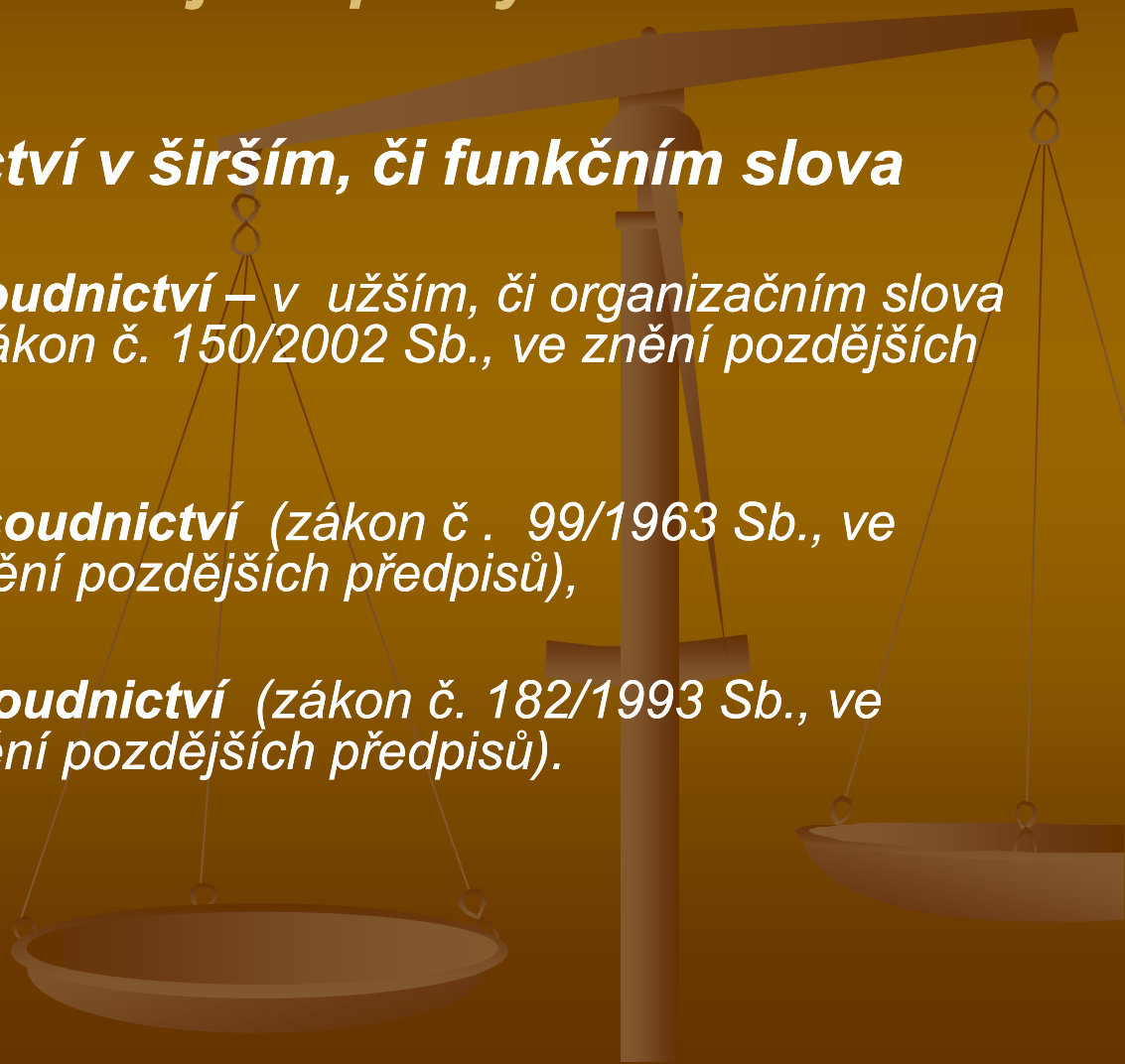

příkladmo

Soudní kontrola veřejné správy

Správní soudnictví v širším, či funkčním slova smyslu

- **správní soudnictví** – v užším, či organizačním slova smyslu (zákon č. 150/2002 Sb., ve znění pozdějších předpisů),
- **obecné soudnictví** (zákon č. 99/1963 Sb., ve znění pozdějších předpisů),
- **ústavní soudnictví** (zákon č. 182/1993 Sb., ve znění pozdějších předpisů).

Zaměření kontroly v rozhodování před správními soudy

Soudy ve správním soudnictví rozhodují o :

- žalobách proti rozhodnutím správního orgánu,
- ochraně proti nečinnosti správního orgánu,
- ochraně před nezákonným zásahem správního orgánu,
- kompetenčních žalobách,

Žalobce lze uspokojit po podání žaloby

Ve správním soudnictví dále soudy rozhodují :

- ve věcech volebních a ve věcech územních referend,
- ve věcech politických stran a politických hnutí,
- o zrušení opatření obecné povahy nebo jeho částí pro rozpor se zákonem (žalobce lze uspokojit po podání návrhu)
- o zrušení služebního předpisu nebo jeho částí

Zvláštním případem rozhodování je rozhodování v kárných věcech.

dále příkladmo

„Státní kontrola“ - tzv. kontrolní řád (zákon č. 255/2012 Sb.)

- **osoby pověřené výkonem kontrolní činnosti**
(pověření ke kontrole)
- **vyloučení kontrolních pracovníků** (v příp. podjatosti)
- **oprávnění kontrolních pracovníků** (mj. přizvat třetí nestrannou osobu)
- **povinnosti kontrolních pracovníků**
- **protokol**
- **řízení o námitkách**

Protokol, řízení o námitkách

- *Protokol o kontrole do 30 dnů ode dne posledního kontrolního úkonu, ve zvláště složitých případech do 60 dnů.*
- *Stejnopis protokolu se doručuje kontrolované osobě.*
- *Námitky lze podat kontrolnímu orgánu do 15 dnů ode dne doručení protokolu.*
- *Nevyhoví-li námitkám kontrolující do 7 dnů po jejich doručení, vyřídí je nadřízená osoba kontrolujícího do 30 dnů ode dne jejich doručení.*

SANKČNÍ PRAVOMOC VEŘEJNÉ SPRÁVY, SPRÁVNÍ TRESTÁNÍ

- ***Výraz či projev uplatňování správněprávní odpovědnosti za správní delikty***
- ***Postihem – správní sankce***
- ***Správní právo je jediné právní odvětví, které má vlastní právo trestní.***

SPRÁVNÍ SANKCE

- **Správní sankce**
  - *sankce trestající*
  - *sankce právo-obnovující*
- **Postihy determinovány** – od r. 1867 (základní zákon o moci soudcovské) u nás není dovoleno kárání na těle (bití prutem nebo holí), od r. 1961 nepřichází jako postih za správní delikt odnětí svobody. Převažují pokuty.
- **U přestupků**
  - *právní úprava z r. 1950 hovořila o trestech,*
  - *právní úprava z r. 1961 hovořila o opatřeních,*
  - *právní úprava z r. 1990 hovoří o sankcích,*
  - *právní úprava současná hovoří o správních trestech*

AKTUÁLNÍ PRÁVNÍ ÚPRAVA

- **zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich**
- **zákon č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích**
- **zákon č. 183/2017 Sb., tzv. změnový zákon**
  - **účinnost od 1.7.2017**

Základní charakteristické rysy zákona

č. 250/2016 Sb. :

- **Je zákonem sjednocujícím právní úpravu v oblasti správního trestání.**
  - **Pro správní delikty zavádí jednotný pojem „přestupek“, resp. „přestupky“, jemuž podřazuje s výjimkou deliktů disciplinárních (a také tzv. pořádkových), veškeré dnešní správní delikty.**
  - **Společná tzv. obecná část (s přiblížením úpravě soudního trestání) i jednotný procesní režim.**
  - **Skutkové podstaty ve zvláštních zákonech.**
- **Počítá se s obecnou soudní přezkoumatelností ve správním soudnictví ve smyslu čl. 6 Evropské úmluvy.**

K tzv. OBECNÉ ČÁSTI

- *subjekty přestupku - fyzické osoby (subjektivní odpovědnost), právnické osoby a fyzické osoby podnikající (objektivní odpovědnost, na základě tzv. přičitatelnosti jednání; možnost liberace)*
- *přechod odpovědnosti za přešupek (u práv. nástupců právnických osob a fyzických podnikajících osob)*
- *správní tresty – nově: zveřejnění rozhodnutí o přestupku*

Tzv. „doprovodný zákon“ , zákon č. 251/2016 Sb.

■ ***některé druhy přestupků***

- ***proti pořádku ve státní správě na více úsecích***
- ***na úseku všeobecné vnitřní správy***
- ***proti pořádku ve státní správě a v územní samosprávě***
(předpisy obcí a krajů – jednotně pokuta do 100 000,- Kč)
- ***proti veřejnému pořádku (mj. znevážení postavení úřední osoby při výkonu její úřední pravomoci - pokuta do 10 000,- Kč)***
- ***křivé vysvětlení***
- ***proti občanskému soužití***
- ***proti majetku***
- ***na úseku podnikání***
- ***na úseku porušování práv k obchodní firmě***
- ***na úseku zdravotnictví***

K tzv. PROCESNÍ ČÁSTI

- **subsidiarita správního řádu**
- **příslušnost k projednání přestupků** - není-li stanoveno jinak, pak OÚ ORP, obecní úřady „běžných obcí“ - „obecné přestupky“ ;
  - příp. i jiné orgány dle zvláštních zákonů
- **veřejnoprávní smlouvy** – přenos příslušnosti z obce I. na obec III., nebo na obec II.
- **přestupky obcí a jejich zastupitelů** – z rozhodování vyloučeny orgány dané obce, nutnost rozhodování delegovat nadřízeným orgánem

Prameny k samostudiu

- ***zákon č. 255/2012 Sb., kontrolní řád***
- ***zákon č. 150/2002 Sb., soudní řád správní***
- ***zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich***

- ***Průcha, P.: Správní právo, obecná část, Doplněk – A.Čeněk, Brno – Plzeň 2012, 8. doplněné vydání***

Děkuji za pozornost

